

АНАТОЛИ КРЪСТЕВ

МУЗИКАТА Е НАЧИН НА ЖИВОТ

ТЕКСТ: МАРИЯ ЗАХАРИЕВА, СНИМКИ: ЛИЧЕН АРХИВ НА АНАТОЛИ КРЪСТЕВ

Концертите в огледалната зала на българското посолство, които организира Българския културен институт съвместно с посолството, станаха вече традиционни. На втория от тях имахме възможност да чуем една уникална формация - виолончелово трио Cellissimo с участието на пианиста Румен Цанов. В ансамбъла Cellissimo участват три поколения български виолончелисти – професор Анатоли Кръстев, дъщеря му Калина и синът му Атанас, които показаха изключително майсторство и виртуозна техника. Изградена стилово разнообразно и блестящо изпълнена от музикантите, програмата бе представена от нашия известен виолончелист Анатоли Кръстев обстойно и с изключително чувство за хумор. След концерта имах удоволствието да разговарям лично с Анатоли Кръстев, чиито прекрасни изпълнения си спомням още от България.

Г-н Кръстев, защо избрахте да свирите на виолончело?

Това е много сложно. Изглежда, че е започнало отдавна, още преди да се родя. Защото дядо ми е свирил на виолончело, баща ми беше любител виолончелист и чичо ми беше професионален виолончелист.

С други думи, това е семейна традиция.

Да, аз съм трето поколение челист в нашата фамилия. Бях започнал да свиря на цигулка, но после изведнъж реших, че челото страшно много ми харесва и опитах. Имах много

добър учител - Радослав Дойчинов. Беше изключителен човек. После имах много други учители, защото моят баща като инженер беше непрекъснато на път. Това е също предопределение. Като дете не живеех повече от година и половина на едно място и сега съм непрекъснато в движение. Много обичам да пътувам. Когато съм на път, се чувствам жив и жизнен. Сега вече тръгнахме заедно с децата. Cellissimo се появи, когато Атанас изведнъж напредна много. Преди 4 години, като направихме първия концерт, той все още беше едно

малко момче. Атанас сам си избра челото, Калина – също. Аз воювах те да не започват да свирят на този инструмент.

Защо?

Сигурно заради собственото си спокойствие.

А как съжителстват трима челисти в една къща? Това не мога да си представя...

Действително, това е голяма навалица. Но Калина живее в Португалия от няколко години. Преди това беше дълго време в Анг-

лия. А сега е концертмайстор на Симфоничния оркестър на Алгарве. Много концертира като солист в Европа. Наско непрекъснато печели конкурс след конкурс. Оттук заминава за Рио де Жанейро, където ще свири Хайдновия концерт в до мажор с оркестъра „Петробрас симфоника“.

Вие сте учил в една много екзотична държава - Тунис. Какви са спомените Ви от онова време?

Тунис тогава беше последната деколонизирана държава. За щастие, още беше под силно френско влияние и затова там имаше една много добра консерватория. Аз завърших единствения лицей, останал под егидата на френското министерство на образованието - с френска програма и с елитни френски преподаватели.

Има ли други екзотични моменти във Вашата биография?

Пълно е с такива. Наскоро участвах в една серия документални филми „Умно село“ - с по-неизвестни истории от моята творческа и професионална биография, където разказвах екзотични случки от Египет, от Виетнам, от Нигерия...

Веднъж, по време на поредното турне, във влака в Германия влезе един младеж и започна да ми разказва, че токущо е участвал в обир на банка. И аз влязох в ролята на изповедник.

После преминавайки границата между Източен и Западен Берлин германските митничари ми взеха всичките пари. Добре че бях скрил в джобчето си 20 долара. На гара Аахен влакът спря, защото имаше генерална стачка в Белгия. Оказа се обаче, че някакви стачкоизменници са организирали превоз за 40 долара. Едно момче ме попита дали мога да му услужа с 20 долара, защото толкова не му достигали, за да си купи билет. Обясних му, че имам същия проблем. „На перона има благотворителна организация на Червен кръст. Може да попитаме там“ – каза момчето. Скоро дойде един свещеник и ни купи билетите. Едва в 16 часа бях в агенцията в Антверпен и там научих, че няма оркестър, защото българските оркестранти не са получили изходни визи. Вцепених се, но успокоих организаторите, че ще има концерт. В началото публиката беше разочарована, че няма оркестър. Накрая обаче концертът завърши ентузиазизирано, с бисове. Такива неща стават и аз ги причислявам към екзотиката.

В Нигерия, например, не можех да се движа без охрана, защото съм бял човек. Иначе в Лагос щяха да ме отвлекат. Казаха ми: „Може да поискат за Вас само 100 долара, защото са страшно бедни, но могат и да Ви убият.“ Тръгнахме с два джипа – първият, с двама до зъби въоръжени командос, който се движеше отпред. Аз бях във втория джип с челото, с един командос и с шофьора. Като попитах защо сме с два джипа, ми отговориха: „Ако се развали единият джип, да има с какво да избягаме“. Иначе концертите в Лагос бяха прекрасно организирани.

Свирих в голямата катедрала, която е за няколко хиляди души.

Вие споменахте в началото на концерта, че наши виолончелисти преподават, концертират и са водители на елитни оркестри в целия свят.

Това не се отнася само за българските виолончелисти, но и за много чужди студенти, завършили в София. Мои възпитаници от Академията са професори по виолончело в Ню Йорк, Сан Пауло, в Порто Alegre, в столицата Бразилия, в Рио де Жанейро и т.н. За първи път попаднах в Бразилия през 1990 г. и останах очарован от интересите и любопитството на хората там. Бразилия не е само самба и кафе, както си мислят някои. Бразилия е една кипяща и развиваща се държава, в която се инвестират много пари за музика. В Мексико мои ученици са университетски преподаватели. Имам ученици в Австралия и Южна Африка. Едно от големите задължения на всеки от нас е да подготвя чираци, които после да станат калфи и майстори. В крайна сметка чрез концертите си, чрез записите си и учениците си оставяме най-дълбоката диря. Що се отнася до записите, те са привилегия на 20 век и са нещо много важно, затова аз много записвам. Най-малка следа във времето остават концертите, макар че ето и Вие ми казахте, че си спомняте мои концерти в България. Важно е човек да остане в паметта на хората. Децата ми сами избраха да станат виолончелисти. Както казва една аржентинска поговорка:

„Децата избират професията на родителите си само, когато виждат, че родителите им са щастливи в тази професия“. Един мой приятел – аржентински пианист, като разбра, че децата ми свират на чело, ми каза: „Ето, това означава, че ти свириш с удоволствие“, което е вярно и аз се опитвам да „заразя“ и моите ученици.

Програмата Ви беше представена с много хумор. Какво място в живота Ви заема хуморът?

Както аз казвам, важно е човек да не се взема много насериозно, но сериозно да си гледа работата. Има редица поговорки, свързващи музикантите с битието им. Поговорката „Музикант къща не храни“ например е спорна, защото зависи за какъв тип храна става дума - материална или духовна. А за мен музиката е начин на живот! ■

АНАТОЛИ КРЪСТЕВ е един от най-известните български виолончелисти. Роден е през 1948 г. в София. Завършва консерватория в Тунис и Българската държавна консерватория с виолончело при проф. Велко Карастоянов. Асистент е на проф. Здравко Йорданов. Специализира при Андре Навара и Янош Старкър. Концертира в Европа, Америка, Азия и Африка. От 1972 г. е преподавател, а впоследствие и професор в Държавната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“. Негови възпитаници свирят и преподават на няколко континента. Анатоли Кръстев води майсторски класове в Европа, Азия и Америка. Член е на журито в международни конкурси в Прага, Рио де Жанейро, Ваймар и др. Почетен президент е на Академията за обучение на млади таланти в Марсилия. Репертоарът му включва огромен брой произведения за виолончело. Записал е над 25 компактдиска. Последният му диск е с музика на български композитори от XX век. През 2000 г. заедно с Йосиф Радионов и Майер Франк създава клавирно трио „Кинор“, а две години по-късно – виолончелово трио Cellissimo, в което участват и двете му деца Калина и Атанас.

НАША БИБЛИОФИЛСКА ИЗЛОЖБА ОЧАРОВА ПОЗНАВАЧИТЕ НА ПОЕЗИЯТА И ГРАФИКАТА В ПРАГА

АСЕН МИЛЧЕВ

На 8 ноември в приземния етаж при централния вход на Народната библиотека в Прага бе открита организираната от нея, Българския културен институт и Славянската библиотека библиофилска изложба Slovo a tvář по философски тристишия на емблематичния български поет Борис Христов (роден през 1945 г.), илюстрирани от известните ни художници Захари Каменов (роден 1949 г.) и Милко Божков (роден през 1953 г.).

Всичко започва през 2001 г., когато основният своя частна галерия в Самоков Иво Масларски осъществява проекта си “Уникати – думи и графити”, в който са свързани неговите приятели - поета Борис Христов и художниците Захари Каменов и Милко Божков. Те са създали общи произведения. Така се появяват оригиналните графически издания “Думи и графити”, а така също и “Думи, глина и графити”, в които 53-те тристишия на Борис Христов са съпроводени с 22 графики на Захари Каменов и 31 графики на Милко Божков. От това библиофилско издание на галериста излизат само 40 броя, отделно 6 пробни екземпляра, всички на специална хартия “Фабриано Росаспино”. Освен в българския оригинал, стиховете са преведени и на английски език, а на изложбата в Клементинум удоволствието от това уникално високоразрядно изкуство се допълва от чудесния превод на чешки език

от оригинала на известната българистка Злата Куфнерова. Както е известно, Борис Христов е един от най-популярните съвременни български поети. Издал е няколко стихосбирки, между които “Вечерен тромпет” (1977), с която изведнъж става прочут. Следват “Честен кръст” (1982), “Сляпото куче” (1990) и други, а през 1998 г. излиза романът му “Бащата на яйцето”, чиято филмова екранизация има също голям успех. Автор е и на сценарии за документални и анимационни филми. Произведенията му са превеждани на почти всички езици (включително и на чешки). Имал е автор-

ски рецитали из Европа, Америка, Индия.. Носител е на голямата литературна награда на Софийския университет за 2000 г. През последните години Борис Христов се е усомнил и живее в село Лещен, едно дивно красиво местенце между Пирин и Родопите, в долината на река Места. Това негово обиталище приютява отказа му за публични изяви. “Говоря, мълчейки” – твърди поетът. Неволно си спомняме красноречивото мълчание на лауреата на Нобелова премия, съветският писател Михаил Шолохов, в което през годините на Студената война се вслушваше светът. Разбира се, едва ли има нещо общо с причините за мълчанието на Борис Христов в наши дни, когато свободата на словото и на възгледите е безспорна. Но когато замлъква гласът на един виден интелектуалец, обществото трябва да се запита защо. Може би ключ към това могат да бъдат и тристишията му като притчи от представените в тази изложба Slovo a tvar (няколко от тях предоставяме на вниманието на читателите).

А за значимостта на графичите Захари Каменов и Милко Божков говорят многобройните им награди от наши и международни изложби. Например на триеналето Коши в Япония Милко Божков е спечелил първата и специалната награди. Имат редица самостоятелни изяви в Белгия, Франция, Холандия, Япония, Корея, Мексико, Германия, Полша, Австрия, Швеция, Швейцария, Турция... ■

БОРИС ХРИСТОВ	за хищника над жертвата приведен ?	А аз какво да правя с думите?	ПОЕТ	залутана в мрака овца.
БИБЛИЯ			Живя затворено – като змията	Хлопат вратите на тялото –
Зачеват книгите от други книги...	МИРАЖИ	ПОЧУДА	в сандъчето тръстиково на бедуина.	блудният дух се завръща
О, майко, на безброй от тях,	Навътре в себе си, но ето че и там животът е затвор – с огледала,	Каква величествена гледка – един глухоням пред гърмящия луд водопад.	Погребана вместо тяло свирка.	
нима и твоята пъпна връв е книжна ?	в които се нападаш сам от четирите посоки.		ЕСЕН	КОДА
НЕЩАТА	ПЯСЪЦИ	САМ	Душите на мъртвите отлитат на юг.	Сред толкова души най-сетне се срещнаха и нашите.
Човекът е сляп, човекът не вижда нещата –	Минава животът в пустиня от думи...	Сам в пустинята, обременен от грижите си, сякаш съм сред най-населеното място.	ПРИПИСКА	Сега да поговорим за смъртта като за нещо минало.
виждат го Те	И малко са тези, които достигат	СЕТИВА	Роден на гумата да служа,	АВГУСТ
и го викат да отиде при тях.	оазиса на спасителното мълчание,	Човек на хоризонта с брадва догонва друг, а аз оставам равнодушен...	подострях цял живот молива.	И само в църковния двор
ЧЕТЯЩИЯТ	КАЗУС	Но ето че пристига викът!	И писах, грешен аз, наместо да изтривам.	тревата напява дълбоките псалми на зелената своя религия.
Твори и той навярно, но защо ли извивката на неговия гръб напомня	Крадецът се отказа да краде.		ПРИТЧА	
	Убиецът захвърли ножа.		Тъжно блеене на	

СНИМКА: ПЕТЪР ПЕТРОВ

художествена академия проф. Кирил Гогов и негови студенти. Тя бе открита в отлично обзаведената и модерна Градска библиотека в район "Смихов" в чешката столица. На 22 ноември това културно събитие бе използвано за осъществяване на среща с ученици от чешки училища на тема: "Влизането на България в Европейския съюз". На нея водещата, младата българистка Силвия Вайскеброва, ги запозна с някои важни географски, исторически и културни характеристики и особености на нашата страна. Разгледаха карти и атласи на Европа и Балканския полуостров, радваха се на красивите шевици от българска бродерия по покривчиците на масата, послушаха българска реч и българска музика. Присъстващите ученици разбраха как да различават кирилската азбука и дори по какъв начин да изписват имената си на нея. Групичка техни връстници от българското училище в Прага, облечени в народни носии, изнесоха кратка програма от песни от национални ни фолклор, включващи различни области от България – Родопите, Пиринска Македония, Добруджа...

Накрая всички участници получиха чудесен подарък - рекламни фанелки с шамповани върху тях букви от кирилската и латинската азбука. Всички материали за изложбата и срещата са разработени по Комуникационната стратегия за присъединяване на Република България към Европейския съюз. Това бе една незабравима и полезна среща на младото поколение на Чехия с България, с чиито връстници им предстои да живеят заедно в обединена Европа. ■

ПОЗНАВАТЕ ЛИ КИРИЛИЦАТА – НОВАТА АЗБУКА В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ?

ДОБРОМИР АНГЕЛОВ

С породения интерес от предстоящото приемане на България в Европейския съюз от 1 януари следващата година се създават изключително благоприятни възможности за пропагандиране същността на българ-

ската писменост, която поне засега ще бъде уникална за страните-членки на съюза. По този повод БКИ в Прага организира изложба от авторски графични шрифтове, третираща възникването и развитието на българската писменост през вековете, подготвена от преподавателя в Българската

БЪЛГАРСКА ВЕЧЕР В КЛУБА НА ПЪТЕШЕСТВЕНИЦИТЕ

РАЛИЦА ВАСИЛЕВА

На 27 октомври сдружение „Заедно“ (www.zaedno.org) организира българска вечер в новооткрития ресторант и клуб на пътешествениците Karavanseraj. Програмата откри с ръченица танцовото дуо Цветелина Самоволска и Тодор Ралев. Последва фото-лекция за българските планини на инж Петър Вълчек, който прожектира диапозитиви от Рила и Пирин. Оваците на публиката събраха отново двамата танцьори в лъчезарен и закачлив танцов коктейл. Китка родопски мелодии изпълни на гайда Кирил Мерджански и купонът продължи с общо хоро, български ястия, вино и викторина за България.

Интересът беше голям и за съжаление мястото не стигна за всички желаещи да присъстват. Тази вечер беше първата от поредицата вечери на народите, които

е запланувал клубът в програмата си и „повлече крак“ за следващи интригуващи срещи с културите на различни народи. ■

ТАНЦОВ СЪСТАВ “ПИРИН” ВЪВ ВИЕНА

ЛУЦИЕ АЙБЕНЦАЙНЕРОВА

До последния момент не бяхме сигурни в какъв състав ще пътуваме до Виена, защото ни бяха нападнали есенните вируси. В крайна сметка оставихме болните възрастни, а здравите и полуздравите се натоварихме на две коли и отпътувахме. Грешно е да се мисли, че сме проспали пътя, най-вече ни впечатлиха новите вятърни електроцентрали, осяали пейзажа покрай пътя. Във Виена малко блуждаехме, но наистина малко, понеже използвахме старата карта на града. И в момента, когато някои от нас смятаха, че ще обикаляме центъра поне три пъти, пред нас се появи веещото се българско знаме. Танцовият състав “Пирин” бе поканен от австрийската организация „Обединени младежи на Европа“ и по-точно от Нина Василева на вечер, посветена на България на 18 ноември. Клубът, където се проведе, се казва “Ost” (“Изток”) - и се намира на същата улица, където е и българското посолство във Виена. Той е в сутерена на

голяма историческа сграда и създава впечатление на просторен лабиринт: зад всеки ъгъл - друго помещение, следващ бар. На входа домакините, облечени в български народни носии, посрещаха гостите с хляб, сол и българска ракия. Програмата започна с прожекция за България, която бе обстойна и подробна - като се почне от броя на населението, мине се през археологическите паметници и се стигне до най-новата история до ден днешен. Последва мултимедийна презентация на българския фолклор. През цялото време се предлагаша български вина и национални ястия, с които атмосферата и усещането за България бяха цялостни. На масата ни се появиха пита, лютеница и сирене, а зад ъгъла се простираше маса, обсипана с най-различни вкусоти, които не пропуснахме до опитахме и да им се насладим. След презентацията следваше нашето участие. Музикантите засвириха, танцьорите подхванахме народните хора и се разнесоха такива аплодисменти, каквито се чуват само в края на представлението. Не можех

да повярвам как народните хора могат да завладеят толкова много млади хора. Ликуваха, пляскаха, пееха. Очаквах с нетърпение да представим и научените композиции. И имаше защо, аплодисментите се засилваха и желанието ни за танцуване растеше. Редуваха се танци и хора, хора и танци. Атмосферата беше незабравима. След последните тонове публиката бурно аплодираше, музикантите отново засвириха и ние поканихме зрителите на вито българско хорого. Хората се редуваха едно след друго, а когато се пееше, пееше цялата зала. След това вечерта дълго продължи все така с българска народна музика, но вече на плейбек. Седнах изморена на стола и наблюдавах наоколо въодушените и превъзбудени млади хора във вихъра на танца. Наближаваше полунощ и беше време да си тръгваме. Прибрахме си носиите, разделихме се с домакините и поехме пътя към къщи. Изморени, доволни... По пътя сякаш се разделях с нас и червените мигащи светлини на вятърните електроцентрали. ■

ПЕТ ГОДИНИ “ПИРИН”

СЕМИНАР ЗА БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ ТАНЦИ В БЪРНО

ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

На 11 октомври 2006 г. в културния дом “Рубин” в Бърно вече за четвърти пореден път сдружение “Пирин” с подкрепата на Министерството на образованието, младежта и спорта и на Южноморавската област организира семинар за български народни танци и фолклорен концерт. Семинарът бе посетен от рекорден брой млади хора с голям интерес към българската култура. Имаше изложба на традиционни български ястия и дегустация на качествени български вина. Във вечерния концерт взеха участие танцовият състав “Пирин”, певческата и танцова група при българското училище „Д-р Петър Берон“ в Прага, солистите Томаш Роси - кавал и Цветко Мерджанов - кабагайда и танцовата група в състав: Цветелина Самоволска, Емилия Димитрова, Тодор и Петър Ралеви. Главен гост на концерта беше българската музикална група “Balkan Folk Acoustic” от Вроцлав, Полша, която през цялата вечер свиреше български народни хора и песни и създаваше неповторима атмосфера. Тази година семинарът и концертът са посветени на 5-годишния юбилей от създаването на танцовия състав “Пирин” в град Бърно.

КАК ЗАПОЧНА ВСИЧКО?

ЦВЕТЕЛИНА САМОВОЛСКА

С идването ми в Прага през месец март 2006 г. бях готова да поема всяко ново събитие, всяко ново запознанство с хора, да намеря моето място тук, да се чувствам добре емоционално...! Обичам много изкуството, танците, музиката... Това ме изпълва, прави ме невероятно щастлива! В България се занимавах с танцуване – било то с народни танци, модерен балет, латино танци... И ето, че дните ми в Прага се проточваха и дойде месец май, когато в чешката столица се състоя едно прекрасно

събитие – концерт на Иво Папазов, на който отидох с охота и нетърпение! Срещнах много българи, наслаждавах се на прекрасната българска музика, на атмосферата, на всичко... Започнаха и нашенските танци, тъй като душата ми не се стърпя да устои на всичко около мен и задоволих желанието си с тези невероятни български народни ритми! На хорото се срещнах и запознах с Георги, с който впоследствие разговаряхме и от дума на дума кой какво прави в Чехия, с какво се занимава и обяснявайки за любовта ми към фолклорните танци, се оказа, че намирам прекрасни хора и приятели със сходни интереси и нужда да запълнят липсата на родното, българското! А именно, хората от ансамбъл “Пирин”!

Така се започна... Гостувах през лятото в Бърно, запознах се с всички от ансамбъла, прекрасни хора с невероятни души... Имаме общи интереси и независимо, че живеейки в Прага, не можем да се виждаме често и да танцуваме заедно, това не спира контакта ни! Което е невероятно чувство за мен!

Поканиха ме да танцувам заедно с тях на едно от многото техни представления, на които “пиринци” взимат участие – фестивала в Рожнов тази година! Предоставиха ми носия, почувствах се като част от състава.

И ето, есента дойде и настана времето на многото събития за кратко време – фестивали, концерти, а измежду тях и петгодишнината на ансамбъла!

Страхотна организация, песни и танци през цялото време!

11.11.2006 г. – дата, която се помни! Помни се от млади и стари, българи или не, все хора, които взеха участие в концерта!

Играене цял ден, до изнемошаване, но безспирно, защото душата не иска да спре...

Събитието започна с едно наистина организирано по интересен начин “училище” за български народни танци за начинаещи и желаещи да навлязат в красотата на българският фолклор. Цареше много смях, забава! Леко минаваше времето, неусетно!

Всеки се подготвяше и за представянето си вечерта! Чудни костюми – момичета и момчета, цари веселие, много усмивки и енергични лица, жадни да покажат какво могат! Едно невероятно отпразнуване на рождения ден на ансамбъл “Пирин” – пет години от създаването му! Не е за изпускане!

Благодаря “Пирин”! Благодаря Ви, приятели! Благодаря на съдбата, че ме срещна с вас и малко или много животът ми тук, в Чешката Република, е по-различен, по-колоритен и по-богат! Защо ли?! Защото права, което душата ми иска и търси, защото ме прави щастлива, радваща се на малките, но важни неща, мигове и хора! Вярвам, че е така с всеки един от Вас, танцуващи българчета! Макар и да не го осъзнавате, дълбоко в себе си храните надеждите и запълвате празнотите с нещо много красиво и ритмично, а именно – българската музика, култура и танци! Какво по-хубаво от това?! Пожелавам да се събирате още дълго и да празнуваме още много прекрасни годишнини на ансамбъл “Пирин”! И да има все повече хора, които да се заразяват от еуфорията, която цари в ансамбъла, партитата заедно и хората, “виновни” за всичко това! Толкова хубаво!

С искрени благодарности и сърдечни поздравии! ■

БЪЛГАРСКО УЧАСТИЕ В ТЪРЖЕСТВАТА НА АВСТРИЙСКИЯ КУЛТУРЕН ФОРУМ В ПРАГА

АСЕН МИЛЧЕВ

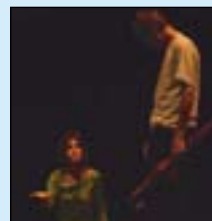
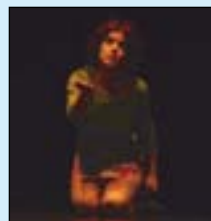
10-годишнината от основаването на австрийския културен форум в Прага и 250-та годишнина от рождението на Моцарт бяха основателният повод за българско участие в празненствата, състояли се на 20 октомври в сградата на австрийското културно средище в чешката столица. По покана на БКИ в Прага там изнесе концерт живеещата и работеща основно във Виена известна наша пианистка Мария Принц. В програмата ѝ бяха включени творби както от самия Волфганг Амадеус Моцарт, така и от сина му Франц Ксавер Моцарт, а също и от Ян Ладислав Душек. Изпълнената от нея соната опус 10 от Моцарт-син тя е открила, роейки се из архивите на сдружението на музикантите в австрийската столица. Родената в България пианистка е дъщеря на големия български диригент и композитор

Константин Илиев. Учила е в музикалните академии в Берлин (1975-1980) при проф. Рудолф Дункел, във Виена (1981) при проф. Йорг Демус и в Париж (1982) при проф. Ивон Льофебюр. През периода 1983-87 година е професор по пиано в музикалната академия в Цюрих, а от 1987 година преподава и в Академията за музикални и изящни изкуства във Виена. Изнасяла е концерти в Германия, Австрия, Швейцария, Белгия, Япония, Италия и другаде, а в последните десетина години редовно концертира и в България. Участва в програми със световноизвестни музиканти като например миналата година е свирела с Виенската филхармония на "Залцбургските музикални тържества" под диригентството на Рикардо Мути и на Тихоокеанския музикален фестивал в Сапоро (Япония). Има записи на клавирните концерти на Хайдн и Моцарт, както и на Брамсовия концерт за кларинет и пиано.

Самите тържества в Австрийския културен форум преминаха много интересно. През целия следобед из различните камерни зали и художествената галерия на института се провеждаха последователно и едновременно разнообразни културни изяви – изложби, прожекция на филми, дискусии, концерти... Но като че ли "гвоздеят" в програмата бяха изпълненията на нашата пианистка, която свири на два пъти, събирайки многобройна публика, сред която имаше, разбира се, и не малко българи. Всички я посрещнаха изключително топло и многократно я аплодира за виртуозните ѝ изпълнения. Накрая директорът на Австрийския културен форум г-н Валтер Перше, с изричната уговорка, че не говори от куртоазия, сподели: "Без участието на великолепната Мария Принц и на чудесната музикална българска публика, нашият празник не би бил същият." ■

През ноември в Карлинския спектакър се проведе **Вторият международен фестивал "Звезден път"**, организиран от фирма "Бохемия сервис". В него участват най-вече деца на чужденци и деца със смесен произход. Те показват своите умения в областта на музиката, танца

и театъра. Фестивалът няма конкурсен характер. Тази година във фестивала взе участие и Мариана Новотна, която има чешко-български произход. Заедно със своя колега Кришоф Нетопил тя представи няколко пантомимични етюда. (М.Н.)

 Д-р Иван Белков
и Сирма Зидаро-Коунова

 Посланик Здравко Попов и Антон
Стамболийски

Петър Попов и Сирма Зидаро-Коунова

СРЕЩА НА ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА БЪЛГАРСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И СДРУЖЕНИЯ В ПРАГА

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА

В края на ноември в сградата на “Америка” 28 се събраха представители на български организации, клубове и сдружения в Прага. Срещата беше организирана от д-р Иван Белков, представител на българското малцинство в Съвета на малцинствата към правителството на Чешката република. Присъстваха председателите на българските клубове в Прага, Острава, Пилзен, Оломоуц, Мост, Кладно, Усти на Лабе, както и председателите на сдружение “Пирин”, на сдружение “Възраждане” и на Българската културно-просветна организация “Св.св. Кирил и Методий”. По време на откриването д-р Белков призова представителите на различните организации и сдружения да координират помежду си по-важните акции през 2007 г., включително и традиционното поклонение на предполагаемия гроб на Методий в Микулчице.

На срещата беше поканен извънредният и пълномощен посланик на Република България в Чешката република доц. д-р Здравко Попов, който изнесе доклад на тема “България и Европейският съюз” и запозна присъстващите с дългогодишната подготовка на България за членство

в ЕС и за перспективите, които се откриват пред страната ни от първи януари, когато тя ще стане официален член на ЕС.

Г-н Йордан Балуров, председател на Българската културно-просветна организация “Св.св. Кирил и Методий”, предложи всички председатели да се включат в Съвета на председателите на Българската културно-просветна организация (БКПО). Инж. Антон Стамболийски, председател на Българската културно-просветна организация, приветства идеята му и апелира към заздравяване на организационната политика на клубовете и сдруженията, тъй като след Нова година се очаква нова вълна българи. Инж. Георги Георгиев подчерта, че Съветът на председателите на БКПО е орган на една отделна организация и в него не могат да бъдат автоматично присъединявани председателите на останалите сдружения, тъй като тези сдружения са самостоятелни юридически субекти със свой устав. Всяко от тях има различна програма и дейност, което обогатява живота на българската общност и предпазва от унифициране. Мария Захариева, председател на “Възраждане”, каза, че обединението има перспектива едва когато

се преодолее насажданото години наред противопоставяне на сдруженията и организациите, което, за съжаление, се прояви за пореден път и на последната среща. Посланик Здравко Попов изрази мнение, че българската общност в Чехия полага усилия да се среща и да комуникира помежду си, което е добър показател и че това не е типично за диспората ни в някои други държави. Посланик Попов заяви също, че не може и не иска да се меси във вътрешната работа на организациите и сдруженията, но апелира за установяване на по-близки връзки и сътрудничество между българите в Чехия. Той призова и към едно европейско поведение, което е несъвместимо с разпространяване на клевети и доноси пред чешките власти. Накрая отец Пламен Ангелов предложи всички заедно да се помолим, а Христо Христов речитира свои стихове.

Срещата завърши с обяд, по време на който в непринудена атмосфера се правеха планове за посрещането на президента Георги Първанов през май в Бърно и за конкретното участие на сдруженията и организациите на поклонението на предполагаемия гроб на Методий в Микулчице. ■

НИКУЛДЕНСКА ВЕЧЕРИНКА В БЪРНО

Д-Р ИВАН БЕЛКОВ

В началото на декември се проведе традиционната Никулденска вечеринка, която организира Българското културно-просветно сдружение в Бърно. Богата беше културната програма на вечерта, изпълнена с изпълненията на танцов състав “Китка” и обогатена от модерните танци на школата “Данза”. Нашият скъп гост от Пазарджик.

г-н Бобанов ни изпя както съвременни хитове, така и български народни песни. Гост на вечерта беше и кметът на Микулчице Йозеф Хелешич. Неговото посещение породило идеята за сътрудничество със с. Ценово, Русенско. Вечерта премина в много приятна атмосфера, съпроводена от дегустация на български вина от фирмите “Ефез” и “Винколор”. ■

СТОЯН ЯНКУЛОВ И ЕЛИЦА ТОДОРОВА ПРЕНЕСОХА МАГИЯТА НА СВОЯТА МУЗИКА В ПРАГА

ИВАН ИВАНОВ

Тези, които преди няколко месеца бяха на концерта на Иво Папазов в Прага, вече знаеха приблизително какво могат да очакват от чародея на ударните инструменти Стоян Янкулов, който тогава с Петър Ралчев и Георги Янев едва не взриви с музиката си Lucerna Music Bar. И този път се получи нещо подобно. Само че пътят към сърцата на слушателите, които Стоян Янкулов и Елица Тодорова избраха на 5 ноември при откриването на Дните на българската култура в Прага, бе много по-различен.

Тяхната деветдесетминутна програма бе като една екскурзия из тайните на музиката, която може да въздейства и без голям ансамбъл от хармонични инструменти. Стоян и Елица успяха само с ударни инструменти, глас и от време навреме с помощта на секвенсер да постигнат въздействие върху слушателите, сравнимо със силата на няколко симфонични и народни оркестри взети заедно.

Започнаха с традиционен фолклор и медитативно-вглъбения звук на медената плас-

тина, наречена дръмбой или бръмбазък и още след първите тонове премахнаха всякакви опасения, че ограничените възможности на малкия музикален апарат могат да достигнат след време своя предел. Стоян Янкулов е перкусионист от световен мащаб и неговото невероятно майсторство, с което докосва различните хлопки, звънци и други изработени от него ударни инструменти, те карат да гледаш в захлас и да изгубиш понятие за времето. Но когато към него се включи гласът на Елица, магията става още по-силна.

Синхронът на тяхното свирене на тарамбуки и конга е просто съвършен и човек, прехласнат от мекия тембър на гласа на Елица, няма шанс да забележи как от поляните на Родопите музиката на Стоян и Елица го понася на крилете си и към други фолклорни области на земното кълбо. От фолклор тяхното музициране плавно преминава към джаз и world music и когато в края на концерта идва ред на модерните ритми на хауса и техното по-младата част на публиката се чувствава и танцува като на съботна дискотека. Тогава разбираш, че тези музикални вълшебници могат да свирят всичко и го правят по начин, който не подлежи на подражание.

Моето убеждение, че с този концерт организаторите от сдружение “Възраждане” и този път улучиха мишената право в десетката, потвърдиха и чешките колеги журналисти в залата от “Радио 1” и в. “Лидове новини”, които не пестяха суперлативи по адрес на родните музиканти. Концертът на Стоян Янкулов и Елица Тодорова се оказа едно от тези музикални събития, при спомена за които човек изпитва вътрешна топлина. ■

НА ДОБЪР ЧАС!

Студенти, членове на сдружение “Възраждане” и представители на българската общност в Прага отбелязаха петгодишния рожден ден на сдружението

ЛОРА ВЛАДИМИРОВА

Петгодишнината на сдружение “Възраждане” бе отбелязана по един нестандартен начин - със среща с извънредния и пълномощен посланик на България в Чехия доц. д-р Здравко Попов и с известния актьор и музикант Стефан Вълдобрев, в която участваха и студенти. Този повод събра на 8 декември в театър “Илузион Био-граф” българите в Прага. Посланик Попов изказа благодарност на сдружението, че със своите изяви популяризира българската култура. Той подчерта, че чрез списание “Българи” “Възраждане” запознава нашите сънародници с политическия, културния и духовен живот в България и с живота на българската диаспора в Чехия. Посланик Попов си спомни за своите студентски празници не само като студент, но и като преподавател в Софийския университет. Той акцентира вниманието на

публиката върху предстоящото приемане на България в Европейския съюз и върху правата, отговорностите и задълженията на всеки от нас. В този аспект бяха и въпросите, които присъстващите му задаваха.

Стефан Вълдобрев, бивш студент на посланик Попов и настоящ студент по режисура, сподели, че е реализирал мечтата си да учи режисура в Чехия.

Той поздравя публиката с два свои хита.

Сподели, че си спомня добре само първия си студентски празник, но че в паметта му ясно се е запазил споменът от първата вечер на художествената самодейност в училище, когато с китара в ръка е приковал погледа на всички момичета в залата. В този момент се е породило и желанието му да стане артист. Той пожела на всички много нови срещи и изяви.

Затрогващ беше моментът, в който Ганка Дюлгерова подари на сдружението книгата с “Химнът на Св. св. Кирил и Методий”, преведен на 21 европейски езика. Накрая на срещата по стара българска традиция всички присъстващи вдигнаха наздравица за възрожденския дух на сдружението и за дълголетието на организацията. ■